

Onderwerp Evaluatie venstertijdengebied 2023
ter informatie

De leden van de raad van de gemeente Groningen
te
GRONINGEN

Telefoon 14050

Bijlage(n) 3

Ons kenmerk 353296-2023

Datum 13-12-2023

Uw brief van

Uw kenmerk

Geachte lezer,

Per 1 februari 2023 is het venstertijdengebied voor bedrijfs- en vrachtauto's uitgebreid en is het nieuwe ontheffingenbeleid van kracht geworden. Dit is één van de maatregelen uit de visie Ruimte voor zero emissie stadslogistiek (2021) die in belangrijke mate zal gaan bijdragen aan een gezonde, schone, leefbare, veilige en bereikbare binnenstad. De gemeente heeft vastgelegd dat er jaarlijks een evaluatie wordt uitgevoerd van het effect van het ontheffingenbeleid. U ontvangt nu het evaluatierapport van de periode februari tot en met oktober 2023.

Aan de hand van de evaluatie kan het ontheffingenbeleid op onderdelen worden aangepast. Het vergrote venstertijdengebied en het ontheffingenbeleid dragen bij aan de ambitie van een leefbare (binnen)stad en de duurzaamheidsdoelstellingen van de gemeente. Van bedrijven en organisaties vraagt dit om aanpassing van de bedrijfsvoering. In deze evaluatie wordt getoetst welke effecten het venstertijdengebied en het ontheffingenbeleid hebben op de leefbaarheid in de binnenstad en de verduurzaming van logistieke voertuigen die opereren in de binnenstad. Een belangrijk onderdeel van de evaluatie is de vraag hoe werkbaar de regels zijn voor bewoners, bedrijven en organisaties. De invoering van de zero emissiezone per 1 april 2025 is ook van invloed op de keuzes die bedrijven en organisaties maken voor investeringen en veranderingen van bedrijfsvoering.

In deze brief zullen we een korte toelichting geven op de evaluatie en geven we aan welke veranderingen in 2024 zullen worden doorgevoerd voor het ontheffingenbeleid.

Samenvatting

De evaluatie laat zien dat het nieuwe beleid leidt tot een versnelling in de transitie naar duurzame en stadsvriendelijke logistiek. De meeste organisaties en bedrijven kunnen goed overweg met de regels. Voor bedrijven die meer moeite hebben met het aanvragen van ontheffingen, veelal kleine MKB-bedrijven, wordt op korte termijn een app aangeboden waarmee het aanvragen van ontheffingen eenvoudiger wordt.

Maatregelen stadslogistiek

In de visie Ruimte voor zero emissie stadslogistiek (2021) is een aantal maatregelen voor bedrijfs- en vrachtauto's aangekondigd die bijdragen aan een gezonde, schone, leefbare, veilige en bereikbare binnenstad. Per 1 februari 2023 is het venstertijdengebied voor bedrijfs- en vrachtauto's uitgebreid en is het nieuwe ontheffingenbeleid van kracht geworden. Verder is op 1 januari 2023 de legesverordening gewijzigd voor het onderdeel verkeersontheffingen. Deze maatregelen hadden als doel het verbeteren van de leefbaarheid en de bereikbaarheid van de binnenstad. Een belangrijk aandachtspunt bij de wijziging van de regels was de werkbaarheid voor bewoners, bedrijven en organisaties.

Momenteel wordt gewerkt aan de laatste stappen voor de implementatie van ANPR-handhaving. We hebben lang op de stroomaansluiting van de camera's moeten wachten. Een deel van de camera's is aangesloten. De testen die we tot nu toe hebben kunnen doen met het systeem wijzen uit dat alles goed werkt. Zodra alle camera's aangesloten zijn zullen we starten met waarschuwingsbrieven aan overtreders. Na een periode van minimaal een maand en op basis van het aantal overtredingen stappen we over op het beboeten van overtreders. Als het zo ver is, zullen wij bedrijven en organisaties hierover informeren op onze website en met een mailing die we verspreiden via de brancheorganisaties en lokale bedrijvenverenigingen.

Invoering zero emissiezone

Op 1 april 2025 wordt de zero emissiezone voor bedrijfs- en vrachtauto's ingevoerd. Vanaf 2021 hebben we hierover regelmatig gecommuniceerd met bedrijven en organisaties via de Klankbordgroep Stedelijke Logistiek Groningen en via de informatiecampagnes over de uitbreiding van het venstertijdengebied. De laatste informatiecampagne over de invoering van de zero emissiezone hebben we onlangs opgestart. Hierin trekken we samen op met het Rijk en de andere steden in Nederland die een zero-emissiezone voor stadslogistiek gaan invoeren.

In samenwerking met het Rijk en de andere zero emissiesteden hebben we overgangsregels opgesteld en werken we aan landelijk geldende ontheffingsregels. Daarnaast kunnen gemeenten ook lokale ontheffingsregels vaststellen. Er wordt een Centraal Loket opgericht waar de ontheffingen kunnen worden aangevraagd.

Volgvel 2

Begin 2024 starten de gesprekken met verschillende doelgroepen in onze regio over de landelijke en lokale ontheffingsregels voor de zero emissiezone: zijn de landelijke ontheffingen werkbaar voor de verschillende doelgroepen of is er lokaal maatwerk nodig? Ook voor de marktondernemers richten we een klankbordgroep op. Dat kondigden we al eerder aan. Dat doen we vanwege het belang van de markt als economische trekker. Samen met een aantal andere zero emissiegemeenten verkennen we op dit moment op welke wijze we bepaalde doelgroepen kunnen helpen in de transitie naar zero emissie en hoe we lokaal maatwerk kunnen bieden.

Op onze website staat concrete informatie over de overgangsregels, uitzonderingen en nog vast te stellen ontheffingen voor de zero emissieregels. >> [Zero-emissiezone voor bedrijfs- en vrachtauto's | Gemeente Groningen](#). We hebben de brancheverenigingen en de lokale ondernemersverenigingen gevraagd deze website en een bijbehorende informatiefolder te delen met hun achterban.

In het voorjaar van 2024 zullen we u uitgebreid informeren over de uitkomst van de gesprekken en de stand van zaken met betrekking tot de invoering van de zero emissiezone.

Evaluatierapport

Het evaluatierapport gaat in op het aantal verleende ontheffingen, de gegeven leges, het ANPR-handhavingssysteem en het effect van het beleid op de werkbaarheid van bewoners, bedrijven en organisatie en het effect op de leefbaarheid en bereikbaarheid van de binnenstad.

Ontheffingen

Er zijn in 2023 fors meer incidentele ontheffingen verleend dan van tevoren was ingeschat bij de invoering van het nieuwe ontheffingenbeleid. Er zijn iets minder jaarontheffingen verleend dan vooraf werd verwacht.

<i>Betaalde ontheffingen 2023</i>	Inschatting vooraf	Huidige prognose voor 2023
Incidentele ontheffing fossiel	2500	7253
Incidentele ontheffing zero emissie	250	126
Jaarontheffing fossiel	300	239
Jaarontheffing zero emissie	100	66

In de evaluatie wordt dieper ingegaan op de verleende ontheffingen in 2023. Het evaluatierapport komt tot de volgende conclusies.

- Van de betaalde incidentele ontheffingen is 1,7% zero emissie
- Van de betaalde jaarontheffingen is 11,6% zero emissie
- Bij 43% van de incidentele ontheffingen kiest de aanvrager voor betalen achteraf.
- Tot en met oktober 2023 is 255 keer gebruik gemaakt van de voordeelbundel (12 gratis incidentele ontheffingen per adres in het venstertijdengebied). Eén bewoner en een aantal bedrijven hebben de bundel van 12 ontheffingen opgemaakt. De bundel lijkt te voorzien in een behoefte en het aantal van 12 ontheffingen per jaar lijkt voldoende.
- 34% van de jaarontheffingen is voor een gemeentelijk voertuig
- Van alle gemeentelijke voertuigen (465) is momenteel 18% emissievrij (85)

Volgvel 3

Leges

De huidige raming van inkomsten van leges voor ontheffingen van het venstertijdengebied voor 2023 vallen rond de €120.000 uit. Dit ligt aardig in de buurt het vooraf ingeschatte bedrag van €125.000.

ANPR-systeem

De oorspronkelijke planning was dat eind februari 2023 zou worden gestart met de plaatsing van de ANPR-camera's. Echter voor de aanleg van stroomvoorzieningen ten behoeve van de camera's is de gemeente afhankelijk van Enexis. Aangezien Enexis werkachterstanden heeft, is pas in september 2023 gestart met het aansluiten van stroom op de camera's.

Doordat de ANPR-handhaving nog niet gestart is, kan er nog geen volledig beeld worden gegeven van wat de effecten zijn van de uitbreiding van net venstertijdengebied en het ontheffingenbeleid. Momenteel wordt er alleen door BOAs op straat gehandhaafd. Omdat er niet volledig gehandhaafd wordt, zullen bedrijven wellicht geneigd zijn om zo nu en dan toch de toegangsregels te overtreden. Daarnaast is er wellicht een groep die nog niet op de hoogte is van de toegangsregels en zich er daarom niet aan houdt.

Het ANPR-systeem kan naast de handhaving ook ingezet worden voor de monitoring van het verkeer dat het venstertijdengebied in- en uitrijdt. Daarmee kan het effect van de maatregelen goed inzichtelijk worden gemaakt.

Effect op de werkbaarheid

De venstertijden in Groningen zijn niet nieuw. Het gebied waar deze regels gelden is groter geworden. Er zijn daarom meer bewoners, bedrijven en organisaties die met deze regels te maken hebben.

De gemeente heeft met veel bedrijven en organisaties contact gehad over het venstertijdengebied en het ontheffingenbeleid. Het contact met de bedrijven en organisaties heeft tot een aantal tijdelijke maatregelen geleid. Deze maatregelen zijn in hoofdstuk 2 van het evaluatierapport omschreven. Verder heeft dit ertoe geleid dat de gemeente een opdracht heeft uitgezet (zie SPES-onderzoek in de bijlage) om 20 tot 30 bedrijven te bevragen over de effecten van het beleid op de bedrijfsvoering: over de werkbaarheid, maar ook over keuzes die de bedrijven in de toekomst gaan maken met betrekking tot bijvoorbeeld investeringen in het wagenpark.

SPES staat voor Samenwerkingsproject Expertpool Stadslogistiek.

De gemeente Groningen werkt binnen het SPES samen met de andere zero emissiegemeenten, het Rijk en experts aan kennisontwikkeling en kennisdeling met als doel het succesvol invoeren van de zero emissiezones. Het voor Groningen uitgevoerde onderzoek wordt zodoende gedeeld met de andere gemeentes.

Voor verreweg de meeste bedrijven en organisaties is het ontheffingenbeleid goed werkbaar. Er is echter ook een groep bedrijven die aangeeft grote moeite te hebben met het aanvragen van ontheffingen. Dit zijn vaak kleinere bedrijven die geen personeel hebben voor administratieve zaken. Voor deze bedrijven is het aanvragen van de ontheffing een extra administratieve taak voor de betreffende medewerker. Meerdere bedrijven hebben aangegeven dit als een zware last te zien.

Er wordt door de gemeente gewerkt aan een app voor het kunnen aanvragen van ontheffingen. Met deze app kunnen medewerkers van bedrijven en organisaties zelf eenvoudig een incidentele ontheffing aanvragen als ze onderweg gaan naar een klus. Met deze app wordt de werkbaarheid voor veel bedrijven vergroot.

Effect op de leefbaarheid

Het meten van het effect van het venstertijdengebied en het ontheffingenbeleid op de leefbaarheid is een belangrijk onderdeel van deze jaarlijkse evaluatie.

Uit het aantal verleende incidentele- en jaarontheffingen voor ZE voertuigen kan worden opgemaakt dat met name de voertuigen van bedrijven die met grote regelmaat in het venstertijdengebied komen steeds vaker uitstootvrij zijn. Dit heeft een positief effect op de leefbaarheid. Daarnaast is te zien dat met name bedrijven voor thuislevering van pakketten steeds meer overschakelen op kleinere/smaller elektrische voertuigen, die minder ruimte innemen en zorgen voor minder verkeersopstoppingen.

De gemeente zet ANPR-camera's in voor de handhaving van de venstertijden. Een andere mogelijke toepassing van de ANPR-camera's is het monitoren van het in- en uitrijdende verkeer. Hiermee kan inzichtelijk worden gemaakt hoeveel logistiek verkeer zich op een bepaald tijdstip bevindt in het venstertijdengebied.

Voor de leefbaarheid is het van belang dat de pieken van aantallen voetgangers en fietsers niet samenvallen met de pieken van aantallen bedrijfs- en vrachtauto's. Door de inzet van de Flow-cubes in de binnenstad van Groningen heeft de gemeente inzicht in de aantallen voetgangers en fietsers verspreid over de dag. De data van de ANPR-camera's kan de pieken van de aantallen bedrijfs- en vrachtauto's genereren. Het combineren van deze databronnen geeft een kwantitatieve weergave van de druk van logistiek verkeer op de leefbaarheid in de openbare ruimte van de binnenstad van Groningen. In samenwerking met het Rijk en andere steden kijken we naar mogelijkheden om met deze data slimmer te sturen op de momenten dat logistieke voertuigen veilig en met minder overlast de binnenstad in kunnen.

Wij zullen uw raad in het eerste kwartaal van 2024 om toestemming vragen om ANPR-data te gebruiken voor monitoring zodat we het effect van de maatregelen op de leefbaarheid in kwantitatief in beeld kunnen brengen.

Aanbevelingen

In het evaluatierapport zijn volgende aanbevelingen opgenomen.

- Indexeer de tarieven van leges voor ontheffingen van het venstertijdengebied jaarlijks conform de legesverordening van de gemeente Groningen.
- Zorg voor een duidelijke beschrijving van de producten ontheffing venstertijdengebied en dagvergunning.
- Implementeer de app voor het aanvragen van ontheffingen zo snel mogelijk.
- Stop na implementatie van de app met het uitgeven van de tijdelijke jaarontheffingen voor vastgoedeigenaren, spoedwerkzaamheden en installatiebedrijven.
- Ontwikkel regels voor het parkeren van voertuigen die nodig zijn bij het uitvoeren van werkzaamheden.
- Sluit horecaleveranciers uit voor het kunnen aanvragen van incidentele ontheffingen.
- Maak een plan voor de verduurzaming van bouwlogistiek.
- Zorg voor toestemming om de data van ANPR-camera's te gebruiken voor de monitoring.
- Blijf werken aan de doorontwikkeling van Intelligente Toegang voor logistieke bedrijven.

De gemeente Groningen is binnen Nederland en Europa één van de koplopers op het gebied van verduurzaming van stadslogistiek. Dat willen we graag zo houden. We zullen daarom (blijven) werken aan de uitvoering van de aanbevelingen die in het evaluatierapport staan.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

loco-burgemeester,
Mirjam Wijnja

secretaris,
Christien Bronda